

seð verður burtur frá uppsáttinum.

Veidumøguleikar

Veidumøguleikarnir í 1993 - meitur eftir fiskiveiðisáttmálanum við onnur lond - eru frágari enn í 1991 og 1992, serliga er tað vøksturin í kvotunum í Barentshavinum, sum munar, men framvegis er størsta óvissan, hvussu fiskagongdin fer at roynast í føroyskum sjógv. Tað tykist sum fiskifrøðingar halda, at somu nøgdir koma upp í 1993 sum í 1992. Merkir hetta, at botnstøði í veidumøguleikum eru hesi 75.000 tonsini, so kann bert ganga uppaltur, verður skýnsamt at bónd.

Flestu vóna og vænta, at hetta kann henda skjótan enn spátt hevur verið, tí tekni er um, at tað umstøður, ið ikki eru tengdar at nýttu veiðuorkuni, men náttúruviðurskiftum, nú batna.

Tillagað enn eini minking í skipatali, legudögum og øðrum avmarkingum av royndini, skuldu vit spakuliga fingið bœtt um rentabíttin hjá teim skipum og í teiri framleiðslu, ið eftir verður.

Skip úr flotanum

Landsstjórnir arbeidir við ætlanum um at fáa nýkur av teim skipum, sum nú eru lögð, heilt burtur av Føroyaleiðunum. Veruligu árararnir av hesum skipum eru peningastovnamir.

Lyndið í okkara veiðumonnum er so, at tá veiðumøguleikar fjara, leita og royna teir á nýggjum leiðum og við øðrum veiðuhættum bera ofta við av nýggjum.

Soleiðis eisini í 1992. Spannandi gamaveiðan eftir havtasku hevur tikið seg upp innan og uttan fyri 200 fjórðingamarkid, og í lötuni royna triggir stórn trolarar á heilt djúpum vatni eftir gagnfiski, sum tað fyrr var føroyingum óhugsandi at veiða og selja. Kunnu vit økja veiðutíðina á hesum leiðum og skipa langa flutningin til marknað lagaligari, kundu hesar royndir gjørst búskapinum goit ikkast og vunnid mongum hondum arbeiði. Men hetta setur monnum stór krøv, tí leiðimar eru serliga veðringar.

Ein hin frægasta royndin í 1992 var hon, ið gjord var við Beini vesturi í Írmingarhavinum. Eg er sera fegin um, at hetta skip, sum bygt var til svartkjafaveiðu, men við øðrum móguleikum í huga, ber til at nýta í nýggjari lönandi veiðu. Bert spell at vit ikki vóru eini 3-4 ár fyrr í hesi veiðu, tá fleiri hóskandi før vóru í landinum, fær, ið eisini kundu roynt í djúphavshellingini vestanfyri langt suður í Atlantshav.

Gulllaksveiðan hevur eisini hepnast og framleiðslan gevur fyrsta flokk vóru. Forvitnisligt at siggja um hesin stovnur er støðugur undir Føroyum.

Joint Venture

Vit verða framhaldandi at royna nýggj tiltøk og skuldu samvinnutiltøk Joint Ventures við Russland og Baltisku londini ligid frammarlaga. Teir hava nógvar ónýttar framleiðslu-eindir, sum kundu verið tøkari í sambandi við at fáa meira burtur úr makrel, silða og svartkjafatílfengi okkara. Teir hava stóran marknað fyri litid viðgjordari vóru og stóran tørv á tøkni- og framleiðsluvitan og eitt nú skipaumsavlingum og skipasmiði.

Sum kunnugt fremja peningasterkar lýritøkur í Danmark, Noregi og øðrum fiskivinnulöndum í lötuni sera stórar ilögur í eystarlanda fiskivinnu, og mugu vit útvega fíggingu til kapping við hesar.

Útflutningurin í 1992 verður helst goðar 2600 mió. kr. og innflutningurin einar 2100-2200 mió. kr., so í fýrhúsuppgætt er talan um eitt handilsjavnnavlop uppá 400-450 mió. kr. og sera varsliga mett av Hagstovneisini talan um yvirskot á gjaldsjavnanum í 1992. Sostatt hava vit annað ánd á rað avlop í samskifti okkara við útlond.

Væri gekst at fáa javnvág á figgarlógina í 1992 serliga tí minkandi virksemd gevur landskassanum færri inntøkur enn mett, og tí serlig útlegg gjordust størri enn væntað.

Lønargjaldingarnar í 1992 verða einar 3800 mió. kr. ella 600 mió. kr. færri enn í 1989, so framvegis minkar virksemd og arbeiðsloysið veksur. Tørvandi umfar av 600 mió. kr. kennist meint í búskapinum.

Men vit skulu so undir øllum umstøðum vanda gongdini og sumt av tí, rokkið er í 1992, gevur treysti til at halda fram.

Matvøruindnaður

Hvat fortreytum viðvíkur, so var longu í 1991 framd menningarlóggáva, sum kundi skapa karmar um ein matvøruindnað, ein skipasmiðjuindnað og útbúving til nýggjar vinnur, eitt nú innan virksemd í sambandi við nýtslu av rævnunum í havbotni.

Flestu flakavirkir, sum eru í gongd, hava lagt seg eftir serframleiðslum, meðan hini sum hava dúvað upp á vanligu blokkframleiðslu, eru afturlatin, lutvist tí blokkurn gevur ov litid, og lutvist tí rávørunøgdirin er ov litil.

Hóast helst eini 90% av allari rávøru áttu at verið

Yvirtøkan av undirgrundini:

Størsta avbjóðingin

-til okkara sum eitt mentað og demokratiskt samfelag segði Atli Dam, m.a. í nýársrøðu síni, tá hann umrøddi stóru hendringina, sum yvirtøkan av undirgrundini er og síðandi avleiðingarnar av eini slíkari yvirtøku.

Hin 11. september í ár er eftir minum tykki merkisdagur í føroyskari politiskari søgu. Semja bleið tá við donsku stjórnina um at taka undirgrundina undir Føroyum og havbotninum heim. Endaligi sáttmálin var undirritaður í Havn 22. desember í ár. Hetta gevur okkum bæði móguleikar og skyldur.

Móguleikar at brynja okkum sjálv á krevjandi okjum í lóggávu og umsiting, soleiðis at vit megna at kanna, umsita og troyta mógulig rævn, tryggja mótt okkum sjálvum, eftirkomurum okkara og altjóða samfelagnum á ein solidarskan hátt.

Skyldu til at tryggja tann livshátt, føroyingar hava valt, ið er grundaður á

nýtt í serligum og ríkaðum framleiðslum, so rokka vit bert hesum eftir 2-3 árum afturat. Men tað er rættuliga nóktandi, at serframleiðslur telja eini 9000 tons og ísað fløk eini 3500 tons svarandi til einarávørunøgd upp á 35.000 tons av teim samanlögdu 90.000 landaðu og innfluttu rávørunum, ella sløk 40%.

Málsetningurin

Tí er helst hóskandi málsetningurin í 1993 at rokka 50% av landaðum og keyptum 130.000 tonsnum ella 65.000 tonsnum av rávørum.

Slíkur málsetningur treytar so størri tollfríar kvotur í EFTA-sáttmálanum og er eisini nýtandi jumbrot í felagsnevndini, har vit skulu prógva, at tørvur er á hægri kvotum og tollloftum.

EFTA-sáttmálar, sum

troystan av livandi og endurnýggjandi tilfeingi, og skyldu til at verja mógulig rævn, soleiðis at tey veruliga verða verandi felags og ikki verbasundurtagaði stríði millum miðokkupolitiskar lýritøkur burtur og heima.

Hetta sum er ein stór og eklebrig politisk hendring verður sostatt framvegi til hin størsta avbjóðingin til okkara sum eitt mentað og demokratiskt samfelag.

